

Cununa Credinței

Periodic al Bisericii Sfânta Vineri-Nouă cu hramul Cuvioasa Parascheva

Anul 8 Nr. 3 Iunie 2009

În acest număr puteți citi:

- Pogorârea Sf. Duh – Rusaliile
- De la Babel la Cincizecime și invers
- Smerenia Sfintei Treimi
- Sfinții Apostoli Petru și Pavel
- Eroii, Sfinții și Împărăția
- Aproapele
- Sfânta Liturghie (II) – Aducem daruri?
- Fericiți cei prigoniți
- Sfinți români:
Sf. Mare Mucenic Ioan ce Nou de la Suceava
Sf. Ierarh Grigorie Dascălu
Sf. Mucenici Zotic, Atal, Camasie și Filip de la Niculițel
Sf. Ierarh Ghelasie de la Râmeț
- O istorie a ortodoxiei românești
- Mult și puțin
- Iertarea, neputința și politica
- Pro și contra – Vine Apocalipsa? (II)
- Coaliția Orientală (II) – Cupola de aur
- Obiceiuri de Rusalii

Dragă Cititorule,

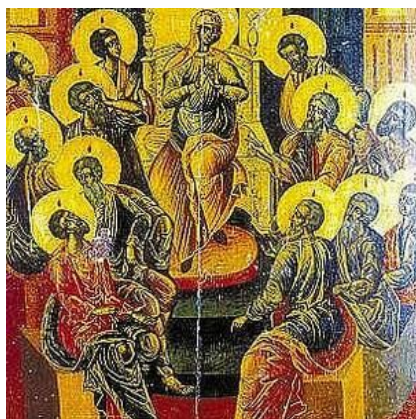
După cum poate deja ai remarcat, *Cununa Credinței*, foaia de spiritualitate a parohiei Sfânta Vineri Nouă, își continuă apariția, ajungând acum la al treilea număr din 2009. Socotim, deci, că a venit și momentul în care ne putem adresa ție, cerându-ți să fi alături de *Cununa Credinței*, revista ta. Cum? Citind-o, adresându-i un gând bun, rugându-te pentru reușita și viața ei cât mai lungă, dând-o și altora.

Dar mai sunt două modalități de a-i fi aproape și între acestea, cea mai importantă este aceea de a comunica și colabora cu ea. Pentru a fi o revistă a parohiei, *Cununa Credinței* trebuie să-ți ofere ceea ce te interesează, trebuie să te ajute și ea să găsești ceea ce drumul către mântuire. După cum poate ai văzut, noi am încercat să abordăm diverse teme, să includem în fiecare număr cugetări, care să se constituie în sfaturi și răspunsuri, să discutăm teme care stârnesc aprige dispute chiar și printre credincioșii ortodocși. Pentru a fi însă mai aproape de tine trebuie să îți știm frământările, întrebările, problemele, pentru care ai nevoie de un sfat, de un răspuns, de o îndrumare. Tot astfel, dorim să prezentăm diverse evenimente din parohie care au o dimensiune spirituală, pe oamenii buni și faptele lor bune, modelele de viață creștină. Ne poți scrie și lăsa scrisoarea ta în cutia de la pangar, sau poți să o trimiți pe mail la adresa paulghitiu@gmail.com. Ne poți și suna la numerele 0744.530.615 și 0728873269. De asemenea poți trimite mesajul tău prin intermediul părinților care slujesc în sfânta noastră biserică. În măsura în care ne permite spațiul revistei, vom prezenta oamenii și întâmplările pe care ni le vei face cunoscute, îți vom răspunde făcând apel la înțelepciunea preoților parohiei noastre, la înțelepciunea Sfinților Părinți ai Bisericii, a altor gânditori, scriitori și purtători ai cuvântului lui Dumnezeu din trecut și de astăzi.

Voia Domnului a făcut ca revista noastră să apară și în acest an în care criza ne afectează pe cei mai mulți. Din evaluările noastre, suntem siguri că putem să rezistăm vitregiilor și să continuăm să apărăm în formula actuală – alb-negru, 12 pagini și circa 100 de exemplare/număr. Putem însă să o facem și în condiții mai bune decât cele din prezent: color, cu mai multe pagini, pe o hârtie mai apropiată de cerințele unei reviste și în cca 300 de exemplare. În acest sens, o altă cale de a fi aproape de *Cununa Credinței* este și aceea de a o ajuta material, după dragoste și putere, cu o cât de mică contribuție la aceeași cutie de la pangar. Cine poate să ajute la tipărit – cu hârtie, cerneală, imprimantă etc. – ne poate contacta direct pe telefoanele indicate. Cui poate îi mulțumim, iar pe cel ce nu poate nici una nici alta îl rugăm să nu-și facă griji pentru că *Cununa Credinței* nu este cu nimic mai puțin a lui decât a celorlalți.

Pogorârea Sf. Duh – Rusaliile

Pe când Ucenicii se găseau în foisor, în ziua Cincizecimii, cam pe la ceasul al treilea din zi, s-a făcut pe neașteptate tunet din cer, în așa fel încât a străbătut mulțimea adunată la Ierusalim

din toată lumea; și Duhul Sfânt S-a văzut în chip de limbi de foc, pogorând nu numai peste cei doisprezece Apostoli ci și peste cei șaptezeci de ucenici; și aceștia au început să grăiască în limbi străine, fiecare dintre Apostoli grăind limbile tuturor neamurilor. Din pricina asta mulțimea socotea că sunt beți, că neînțelegând cum poate fiecare Apostol grăi fiecăruia în limba lui, îl socotea pe acela beat. (...) Deci Duhul Sfânt a venit după ce au trecut zece zile de la înălțare, iar nu îndată după Înălțare, spre a face pe Ucenici să-l aștepte cu și mai multă înflăcărare. Tradiția zice că în fiecare zi venea să se închine aceluși trup îndumnezeit al lui Hristos câte una din cetele îngerilor. Deci, după împlinirea celor nouă zile, împăcarea fiind săvârșită prin Fiul, în a zecea zi a venit în lume și Mângâietorul. (*Sinaxar*)

De la Babel la Cincizecime și invers

Mihaela Ghițiu

Stăm astăzi fără sfială în vârful turnului Babel și, în gâlceava noastră cu Dumnezeu, tot construim și năzuim ca și aceia de demult, să ajungem ca El, cu puterile noastre pitice. Pentru că, nu-i așa, confundând adevărata iluminare, care nu poate veni decât de la Dumnezeu, „lumina lumii”, cu luminile rațiunii noastre îndrăgostite de ea însăși, am uitat de mult că puterile noastre chiar sunt pitice. Am ajuns să credem că putem aproape orice cu mintea, științele și tehnica modernă. Astfel, furați de evenimentele cotidiene, uităm că de fapt pământul nu ne stă chiar atât de sigur sub picioare, că turnul nostru se poate năruși în orice clipă, că neînțelegându-ne cu Dumnezeu nu ne mai putem înțelege nici între noi și toate acestea din motivele care de la începuturile lumii ne dau de furcă: mândria și neascultarea.

Și totuși nu-L vom găsi pe Dumnezeu alergând până la stele cu rachete din ce în ce mai performante. Cu ele putem să încercăm să mai pregătim un loc bun sub un alt soare pentru omenirea care tot crește numeric. Dar, după poruncă, aceasta nu este suficient. Trebuie să creștem și să ne înmulțim și sufletește, în înțelepciune și mai ales în cunoașterea lui Dumnezeu, care este viața fără de moarte.

Lucrul nu e greu de loc, după cuvântul Domnului, căci jugul Său este bun și sarcina Sa ușoară. Iar calea este prin smerenie și ascultare, acestea fiind posibile numai cu ajutorul harului dumnezeiesc. Prin smerenia și ascultarea lui Hristos de acum 2000 de ani omul s-a împăcat cu Dumnezeu și s-a refăcut unitatea întregii creații. Mai mult decât atât, la Cincizecime înțelegerea și armonia între toate limbile pământului au fost restabilite. Toate harurile au fost împărțite când Duhul Sfânt S-a pogorât peste cei doisprezece apostoli sub forma unor limbi de foc, câte una peste fiecare dintre ei, pentru a arăta mulțimea și diversitatea darurilor și faptul că plenitudinea lor nu poate fi găsită decât în comuniunea Bisericii.

Întemeierea Bisericii prin pogorârea Duhului Sfânt la cincizeci de zile de la Înviere a fost semnul că vom vorbi din nou aceeași limbă și că nu este nevoie să facem cine știe ce construcții mărețe pentru a afla pe Dumnezeu în înaltul cerului, în adâncul spațiului cosmic sau în lumina microscopelor, căci El este cu noi, chiar aici.

Limbile de foc ne arată și faptul că Duhul a fost dat pentru toate limbile de pe fața pământului, așa cum universală este și mântuirea adusă de Hristos, ea oferindu-se în dar tuturor celor care doresc să se adape din ea ca dintr-o apă vie. În același timp înțelegem că vorbirea despre Dumnezeu în mărturisirea Evangheliei Sale, așa cum au făcut-o apostolii este soluția limbii universale și că, așa cum au demonstrat pe parcursul istoriei sfinții, vorbirea cu Dumnezeu, în Hristos, prin harul Sf. Duh a avut loc într-o limbă fără cuvinte, universală, a duhului, care se adresează direct puterilor înțelegătoare ale sufletului. Și dacă atunci minunea pogorării Sfântului Duh s-a făcut în chip văzut, astăzi El lucrează în chip nevăzut în Biserică.

Să primim cu încredere frunzele de nuc binecuvântate, care închipuiesc limbile de foc și să-L rugăm pe Domnul să ne dea darul Sfântului Duh și acum ca și la Cincizecime. Să ne dăruiască adică harul înțelegerii și armoniei depline cu Dumnezeu, cu toată lumea, cu noi înșine, cu aproapele, astfel încât să fim și noi mădulare sănătoase ale trupului mistic al lui Hristos.

Smerenia Sfintei Treimi

Dacă ar fi să vorbim de importanța deosebită a unora dintre sărbătorile din calendar, cei mai mulți ar aminti **Învieria Domnului, Nașterea Domnului sau Rusaliile** ca fiind fundamentale, apoi s-ar gândi la **Botezul**

Domnului, la Schimbarea la Față și la sărbătorile Maicii Domnului. Alții poate ar vorbi despre toate praznicele împărătești care împodobesc un an liturgic. Iar sărbătoarea **Sfintei Treimi, Dumnezeu creștinilor întru care suntem și botezați, pe care îl mărturisim în Crez, stă întotdeauna smerită în luna de după duminica Rusaliilor, așa cum smerit stă și Hristos în paharul Sfintei Împărtășanii. Prea puțin ne dăm seama că Dumnezeu Fiul este întreg pe altarele bisericilor noastre, prea puțin ne cutremurăm la această idee, că tocmai El, Domnul, stă la câțiva pași de noi, smerit, sub forma pâinii și a vinului, în loc să apară în toată măreția Sa inimaginabilă. Tot așa prea puțin ne dăm seama de importanța extraordinară a sărbătorii Sfintei Treimi, singura în care este celebrat și Dumnezeu Tatăl. Este sărbătoarea Dumnezeirii ca Ființă întreită în Persoane, urmând **Învierii Fiului și Pogorării Duhului Sfânt**, căci este firesc ca în prima zi după întemeierea Bisericii să ne închinăm Dumnezeului nostru: Tatălui, Fiului și Sfântului Duh acum și în veci, amin.**

Sfinții Apostoli Petru și Pavel

Petru (Cephas în aramaică): nume dat de Iisus lui Simon din Betsaida, fiul pescarului Iona. Locuiește cu familia în Capernaum unde cunoaște pe Iisus prin fratele său, Andrei, cel dintâi chemat la apostolat. Mărturisește public, în Cezareea Philippi, că Iisus este Mesia. **Petru** neagă pe Iisus în timpul arestării și judecării, dar este cel dintâi care întâlnește pe Iisus înviat, Care îl numește conducător al grupului apostolilor. După înălțare, **Petru** predică la Cincizecime, înlocuiește pe Iuda, conduce împreună

cu Ioan Biserica din Ierusalim, rezolvă cazul Anania și Safira, se ocupă de misiunea din Samaria.

În urma unei viziuni, **Petru** acceptă să facă misiune printre "neamuri", misiune care va fi încredințată lui **Pavel** după sinodul apostolic de la Ierusalim. (...) **Petru** a fost închis de regele Irod Agrippa I (41-44). Până la urmă se stabilește la Roma unde este martirizat în timpul persecuției lui Nero (64-67).

Petru a scris două epistole. Marcu a scris Evanghelia sa după narațiunea lui **Petru**.

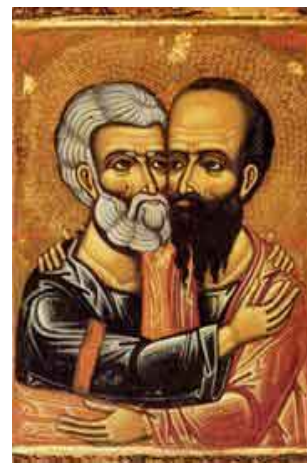
Pavel (Saul): născut în Tars din familie de evrei, cetățeni romani. Educat la școala fariseilor, este trimis la studii religioase cu scribul Gamaliel, la Ierusalim. A asistat la lapidarea diaconului ștefan și la agitația din Biserica din Ierusalim (Fapte 8, 1-3). Este trimis apoi de arhiereu să aresteze pe creștinii din Damasc (...) Din cauza unei viziuni a lui Hristos Înviat se convertește. Orbit, este vindecat de Anania. După aceea începe să predice la Damasc (Fapte 9, 1-27).

După o perioadă în Arabia, **Pavel** se întoarce la Ierusalim unde cunoaște pe Barnaba și pe **Petru**. Urmărit de evrei, se întoarce la Tars de unde este chemat de Barnaba (...) ca să organizeze misiunea printre neamuri în Antiohia. (...)

Acum începe seria de călătorii misionare (între 47/48-57), cea mai importantă acțiune a creștinismului după înălțarea lui Iisus Hristos. Cu Barnaba și Ioan Marcu călătorește în Cipru și Asia Mică unde întemeiază Biserici (...) apoi cu Silas în Asia Mică, Macedonia, Corint, Efes. După o vizită la Ierusalim pleacă din nou în misiune cu Timotei.

La întoarcerea la Ierusalim este pe cale să fie linșat. Este dus în Cezareea unde stă doi ani în închisoare, sub guvernatorul Felix. Succesorul acestuia, Festus, propune să fie judecat la Ierusalim, dar **Pavel**, ca cetățean roman, face apel la împărat. Este transferat la Roma prin Malta. După doi ani, **Pavel** a fost probabil eliberat și și-a continuat misiunea. La a doua venire în Roma este martirizat. **Pavel** a scris 14 scrisori care au fost respectate de la început.

Petru nu a înființat comunitatea din Roma, dar martiriul lui și al lui **Pavel**, în Roma, au conferit Bisericii de aici originea sa apostolică. Cultul lor la Roma s-a dezvoltat din secolul al 2-lea. (*Dicționarul de Teologie Ortodoxă*)

Eroii, Sfinții și Împărăția

Mihaela State

Praznice minunate stau legate de sărbătoarea Învierii Domnului. De curând am sărbătorit Ziua Eroilor neamului, odată cu Înălțarea Domnului la cer, iar acum, la numai o săptămână de la Rusalii, când s-a născut Biserica, sărbătorim pe toți sfinții, din tot timpul și locul, care prin Duhul Sfânt s-au învrednicit de a se numi „casmici” și „prieteni” ai lui Dumnezeu.

Credem că nimeni nu poate spune că nu a trăit vreodată sentimentul extraordinar de admirație, recunoștință și respect față de cei care și-au oferit viața pentru ca noi să trăim astăzi pe aceste meleaguri. Și pe cât de ușor acceptăm ideea că alții au fost eroi, că au făcut aceste fapte minunate, pe atât de greu ne este să ne închipuim pe noi înșine făcând același lucru. Viața este atât de prețioasă. Și totuși chiar viața noastră merită să o dăm pentru ceva. Acel ceva trebuie că le-a părut eroilor, care s-au jertfit, mai presus decât *aveastă* viață.

Sentimentele acestea ni le aducem aminte câteodată din copilărie, de când învățam la școală despre faptele de vitejie ale domnitorilor și ostașilor noștri, sau din povestirile istorice în care curajul și bărbăția făceau casă bună cu credința și înțelepciunea. Ni le-am adus aminte, poate, când am văzut tineri nevinovați și curați dându-și cu încredere sufletul pentru libertate, acum 20 de ani. Odată cu vârsta, după ce iureșul evenimentelor tinereții care ne aruncă departe de rădăcini se potolește, înțelegem altfel eroii acestui neam, motivațiile actelor lor extraordinare și, nu fără uimire, constatăm că trebuie ca și pe ei să-i fi mișcat ceea ce mișcă toată această lume: iubirea, care depășește orice limită, chiar și pe aceea a morții.

Au iubit neamul, fiii, părinții, nepoții, s-au iubit unii pe alții cu dragoste jertfelnică. Înțelegem, când avem copii sau nepoți, dragostea părinților pentru fii, a bunicilor pentru nepoți, dorința de a ne lăsa pe noi departe pentru ca lor să le fie bine. Înțelegem că eroii noștri au avut o inimă mult mai cuprinzătoare, o iubire extinsă la întreg poporul-fiu care se cere ocrotit. Au dorit o împărăție pământească pe care au căutat să o lase fiilor, urmașilor, dar cu siguranță s-au sprijinit pe nădejdea în împărăția Cerească. Printre ei, neștiuți, sunt și sfinți.

Iar sfinții sunt tot eroi, vrednici de toată admirația, recunoștința și respectul nostru, ca unii care s-au jertfit în multe chipuri pentru Hristos și pentru ca noi, fii lor duhovnicești, să nu ne pierdem, ci să moștenim împărăția. Pentru ea s-au dat pe sine martirii știuți și neștiuți ai primelor veacuri creștine. Alții s-au jertfit fie cu rugăciunea, fie în lipsuri, pentru a-i ajuta pe ceilalți. Alteori sfinții au ținut dreaptă credința prin sinoade sau au îndrumat viața Bisericii prin faptele lor exemplare, prin scrierile lor, pentru a ne feri de toate rătăcirile. Acest fel

de eroi, sfinți știuți sau neștiuți, stau alături de cei sărbătoriți de Înălțare și în același timp mai presus de ei, pentru că patria pentru care s-au jertfit nu este a noastră sau a altora ci a tuturor, este împărăția veșnică al cărei domn este Dumnezeu.

„Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este” (Mt. 5, 48), aceasta este ceea ce ni se cere și nouă. Sfințenia este unită cu eroismul. Căci sunt eroi cei care se luptă cu vitejie cu toate ispitele și întunecimile acestui veac tulburat, care țin drepte valorile în mijlocul unei lumi strâmbe, în care tot ce este mai urât, mai vulgar și mai rău pare mai grozav și mai demn de urmat. Este un act de eroism să nu accepți să

minți, să urăști, să te prostituezi trupește sau intelectual, să smintești pe ceilalți cu îndemnuri rele, să nu accepți să te vinzi pentru arginții pentru care și Domnul a fost vândut.

Suntem chemați să fim sfinți. Suntem chemați să urmăm lui Hristos. Într-o lume lipsită de modele, în mijlocul prăbușirii umanității lipsite de repere morale, singura soluție este să dorim să fim și noi ca aceia care au făcut lumea bună *începând cu ei înșiși*: sfinții.

Aproapele

Nicolae Steinhardt

Mai prețios ne este prietenul ori vecinul decât un așa-zis adevăr despre care nu știm cât va fi valabil. Dragostea de aproapele nostru este adevărata datorie, aproapelui se cuvine să-i sărim în ajutor; pe când, în numele unor nesigure și vremelnice adevăruri, conștiințioșii sunt mereu gata să-și persecute și denunțe semenii. Adevărata veritas se cheamă caritas.

Poporul român mereu așa a procedat, a pus caritatea deasupra “adevărurilor” momentane, pe vecin și pe prieten mai sus decât glaciala obiectivitate. Nu suntem aproapele nimănui, ni-l facem pe un altul aproapele nostru făcându-ne aproapele său printr-o faptă.

SFÂNTA LITURGHIE (II)

Episcopul Nicodim

Aducem daruri? Cum?

La noi este un obicei foarte vechi, moștenit din vechea Biserică creștină, ca să aducă credincioșii

la biserică unele daruri, precum: lumânări, untdelemn, tămâie și altele. Obiceiul este foarte bun căci biserica are nevoie de lumânări pentru sfeșnice, de untdelemn pentru candelă, de tămâie pentru cădelnițe; și cine trebuie să răspundă la această nevoie a bisericii dacă nu credincioșii ei poporeni? Însă un lucru trebuie să știi creștine, că nimeni nu te silește să aduci la biserică asemenea daruri; cine le aduce, trebuie să le aducă de bunăvoie, căci pe dătorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu. Dar când vrei să aduci asemenea daruri, ești dator să bagi de seamă cum sunt ele.

Trebuie să cauți ca lumânarea să fie de ceară curată sau dintre lumânările pe care chiar biserica le are la pangar, iar untdelemnul să fie curat; să nu cauți lumânarea mare și rea, ci adu mai bine una mai mică, însă de ceară curată sau făcută în atelierele bisericești, căci acelea sunt binecuvântate. Dacă jertfa ta este curată, va fi primită înaintea lui Dumnezeu; iar de nu este curată nu va fi primită. Adu-ți aminte de jertfa lui Abel și de jertfa lui Cain; cel dintâi a adus jertfă lui Dumnezeu ceea ce avea mai bun, și jertfa lui a fost primită; cel din urmă a adus ceea ce avea mai rău și de aceea jertfa lui nu a fost primită.

Dar dacă tu aduci la biserică untdelemn rău și lumânări rele, nu superi numai pe Dumnezeu, ci mai făptuiești și alte necuviințe: untdelemnul tău răspândește în biserică miros greu, iar lumânările afumă pereții și zugrăvelile și vatamă sănătatea oamenilor.

Tot de la vechea Biserică, am moștenit noi și obiceiul de a aduce la Altar prescuri și vin pentru Sfânta Jertfă și pomelnice cu numele viilor și ale morților, spre a fi pomenite. Datorită acestui fapt, prima parte a Sfintei Liturghii se numește Proscomidie, adică aducerea de daruri; dintre acestea se aleg cele mai frumoase pentru a fi sfințite, adică pentru a fi prefăcute, în chip tainic, în Însuși Trupul și Însuși Sângele lui Hristos. Atunci, în timpul Proscomidiei, se pomenesc numele celor ce aduc daruri și numele acelor pentru care ele sunt aduse. De aceea, adu, creștine, pomelnicul

tău cu numele viilor și morților din familia ta, ca să fie pomenite înaintea Jertfei lui Hristos urmând îndemnul cuprins în cuvintele Mântuitorului: *Ca toți să fie una* (Ioan 17, 21).

Ce bine ar fi dacă noi, împreună cu minunata rânduială a dumnezeieștilor slujbe și împreună cu frumoasele noastre obiceiuri, am fi moștenit cu adevărat, de la vechea Biserică și duhul ei, duhul iubirii de Dumnezeu, al iubirii de frați și al râvnii către înalta noastră chemare de fii ai lui Dumnezeu și aleși, după credința în Hristos, către fapta cea bună! Credincioșii aveau o inimă și un cuget – iată care era frumusețea de căpetenie a vechii Biserici creștine, și ea va rămâne pentru toate timpurile pildă și icoană vie a felului în care ar trebui să fie orice obște omenească, adunată împrejurul unui Altar al lui Hristos. (Va urma)

FERICIȚI CEI PRIGONIȚI

Din Întoarcerea la Hristos de Ioan Ianolide

Sfânta Scriptură

Valeriu (Gafencu – n.red.) reușise să salveze de la primele percheziții o Biblie. A desfăcut-o în fascicule și pe căi riscante a reușit să o transmită la alte celule. Atunci au fost memorate părți din Biblie, cu osebire Capitolul 13 din epistola către Corinteni, Predica de pe munte din Evanghelia de la Matei, Evanghelia după Ioan, Psalmul 50 și psalmii Utreniei.

Fasciculele au fost colportate prin toată temnița, fiind urmărite cu asiduitate de temniceri. Când se găsea

vreunul într-o celulă era pedepsită toată lumea. S-au făcut percheziții separate parțiale și unele generale pentru a putea fi depistate toate fasciculele. Erau ascunse în saltelele de paie ori sub dușumele. Deci saltelele au fost golite și dușumele cercetate, ba chiar, acolo unde era un indiciu

suspect, scoase.

Când au dispărut toate fasciculele era prea târziu, căci muzltele fuseseră deja memorate. Au continuat să se răspândească verbal ori prin metode de comunicare stil temniță: scrisul pe săpun, cu un vârf de sârmă ori un lemn ascuțit, scrisul pe pereții celulelor (care erau văruiți și din nou scriși de deținuți), expedierea de mesaje prin alfabetul Morse.

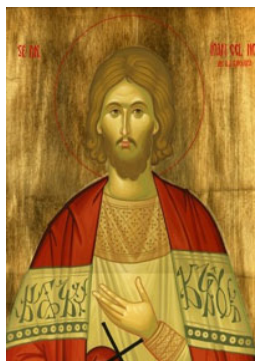
Pe lângă texte evanghelice, se răspândeau în același mod rugăciuni, acatiste, poezii, cugetări, întâmplări din Viețile Sfinților ori scurte cuvinte de folos.

SFINȚI ROMÂNI

Sf. M M Ioan cel Nou de la Suceava (2 iunie)

S-a născut în orașul Trapezunt în jurul anului 1300. Fiind negustor de mărfuri, evlaviosul Ioan a plecat cu corabia din orașul natal spre Cetatea Albă de la gurile Nistrului, aflată pe atunci în stăpânirea tătarilor. Pe mare a avut mai multe discuții despre credință cu un neguțător venețian, Reiz, față de care a apărat cu mult sărg credința ortodoxă.

Ajunși la destinație, Reiz i-a spus mai marelui cetății că un bărbat important din orașul Trapezunt vrea să-și lepede credința ortodoxă și să treacă la mahomedanism drept pentru care, după ce a făcut mari pregătiri, acesta l-a chemat pe Ioan și l-a îmbiat să facă pasul promis. Numai că Ioan, în loc să facă cele așteptate, a pornit el a-l certa și îndemna pe tatar să vină la dreapta credință. Pentru această cutezanță a fost supus la multe și grele chinuri, fiind în urmă legat de un cal și târât prin cetate până ce un evreu potrivnic i-a tăiat capul. Era atunci de numai 30 de ani. Noaptea, văzându-se un cor de îngeri cu făclii aprinse în jurul trupului său și un stâlp de lumină coborând din cer până la el și întâmplându-se și alte minuni, sfintele lui moaște au fost așezate cu cinste în biserica ortodoxă a cetății de unde au fost aduse, 70 de ani mai târziu, de Alexandru cel Bun în biserica "Mirăușilor" din Suceava, devenind astfel primul sfânt ocrotitor al Moldovei. La 1589 au fost strămutate în catedrala zidită de Bogdan al III-lea. Sunt luate de polonezii lui Ioan Sobieski și stau în Polonia 97 de ani. La 13 septembrie 1783 revin în catedrala în care se află și fac minuni și astăzi.

Sfinții Mucenici: Zotic, Atal, Camasie și Filip de la Niculișel (4 iunie)

Cu rânduiala lui Dumnezeu, în anul 1971, luna septembrie, pârâul satului Niculișel – Tulcea, venind mare, a descoperit sub șoseaua ce trece prin mijlocul localității cel mai vechi și mai bine păstrat martirion creștin din întreaga

Peninsulă Balcanică și printre cele mai rare și prețioase din lume. Cripta martirică, construită din cărămidă, este împărțită în două mici încăperi supraetajate. În încăperea de sus s-au găsit patru moaște întregi de martiri așezate într-o raclă comună, de lemn, după tradiția ortodoxă cunoscută, cu mâinile pe piept și cu capul spre apus. Toți martirii aveau capetele tăiate. Pe peretele din stânga intrării se află săpată în mortar următoarea inscripție în limba greacă: "Martirii Zoticos, Attalos, Camasis, Filipos" având deasupra crucea monogramată. Cei patru Sfinți Mucenici cu nume cunoscute, împreună cu alți 31 de martiri fără nume au pătimit pentru Hristos prin tăierea capului fie în timpul persecuției lui Dioclețian, 303-304, fie a ultimei persecuții a lui Liciniu 319-324. După ce la început au fost așezate provizoriu în morminte simple, în timpul împăratului Constantin moaștele martirilor au fost mutate în cripta de la Niculișel peste care s-a construit o mare biserică dărâmată la 602 de slavii și bulgarii care traversau Dobrogea. Din toamna anului 1971, moaștele celor patru se găsesc la Mănăstirea Cocosș.

Sf Ierarh Grigorie Dascălu, Mitr. Țării Românești (22 iunie)

Născut la București în 1765, Sfântul Ierarh Grigorie Dascălu a fost mitropolit al Țării Românești între anii 1823-1834. După ce a studiat la renumite școli din București, a ajuns ucenic al Sfântului Paisie Velicicovschi, fiind călugărit la Mănăstirea Neamț.

Dornic de desăvârșire, la îndemnul Sfântului Paisie, tânărul monah Grigorie viețuiește o perioadă de timp la Sfântul Munte Athos. Revenind în țară, se așază la mănăstirea Căldărușani.

În anul 1823, Sfântul Grigorie a fost chemat la București de domnitorul Grigorie Dimitrie Ghica, fiind ales mitropolit al Țării Românești. Ca arhipăstor, mitropolitul Grigorie Dascalul a desfășurat o neobosită activitate pastoral-misionară și social-culturală, numind ierarhi în scaunele episcopale de la Argeș, Râmnic și Buzău și întemeind școli teologice în fiecare dintre aceste centre eparhiale.

Întreaga viață și lucrare a mitropolitului Grigorie în slujba Bisericii a fost un exemplu de sfințenie și de iubire jertfelnică pentru păstoriții săi, de sprijinul său material beneficiind numeroși săraci, văduve, orfani, oferind hrană, adăpost și cărți de învățătura. La moartea sa au rămas o mulțime de cărți pregătite spre a fi oferite în dar școlărilor.

Activitatea Sfântului Ierarh Grigorie Dascalu în scaunul de mitropolit al Țării Românești a fost întreruptă de către administrația rusă instaurată în Principatele Române, fiind exilat timp de peste patru ani la Chișinău, Buzău și Căldărușani.

Sfântul Ierarh Grigorie s-a îngrijit, în mod special, și de restaurarea catedralei mitropolitane din București, precum și de traducerea și tipărirea în limba română a Vieților Sfinților, pe care le considera "atât de folositoare pentru formarea duhovnicească și luminarea sufletelor credincioșilor".

Sf. Ierarh Ghelasie de la Râmeț

După *Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu*

Până în anul 1978 se știa puține lucruri despre acest sfânt trăitor pe pământ românesc, în străvechea mănăstire de la Râmeț (jud. Alba), situată pe valea Geoagiului, într-o poziție geografică de un farmec cu totul aparte. Biserica veche a mănăstirii - lucrată din piatră și împodobită cu frumoase fresce - datează din veacul al XIV-lea. Prin anul 1762, din ordinul generalului austriac Bukow - trimisul împărătesei Maria Tereza - zeci de mănăstiri și schituri românești din Transilvania au fost arse, distruse cu tunurile sau prefăcute în biserici parohiale. Între acestea se numără și Râmețul. A fost refăcută, dar în 1785 a fost distrusă din nou. Așa se face ca mănăstirea Râmeț a fost închisă și a rămas aproape pustie. Din când în când, mai slujeau aici preoți din satele învecinate. Abia după realizarea unității noastre de stat, deci după 1918, s-au reluat tradițiile vieții călugărești.

Viețuitorii acestui sfânt lăcaș de închinare au aflat de la înaintașii lor că aici, la Râmeț, a trăit, cu veacuri în urmă, un monah cu viața îmbunătățită, cu numele Ghelasie, pe care credincioșii din partea locului - cunoscuți sub numele de mocani - l-au cinstit ca sfânt, din neam în neam, până în zilele noastre. Se relatează și azi unele din minunile săvârșite de acest Ghelasie încă pe când era în viață. Călugării de aici - iar din 1955 încoace maicile -, păstrează cu aleasă venerație capul acestui "sfânt" canonizat de evlavie populară, știind că el are darul vindecării de boli și neputințe în popor.

Iată cum a fost descoperit acest craniu. Prin anul 1925, în timpul unor mari inundații, apele au scos la suprafață un craniu galben, frumos și cu mireasmă plăcută, care a ocolit biserica de trei ori pe apă, după

care s-a oprit pe fereastra altarului. Tot atunci au fost găsite alte două cranii. Preotul dintr-un sat învecinat, care slujea și la biserica mănăstirii, le-a îngropat în partea dreaptă a bisericii.

În preajma izbucnirii celui de-al doilea război mondial, s-a așezat la Râmeț un călugăr venit de la Muntele Athos (originar, însă, din partea locului), cu gândul de a reface aceasta străveche așezare monahală, adunând în jurul său mai mulți ucenici și începând felurite lucrări de reparații. Dar apele vijelioase venite de la munte sau ieșite din pământ au dezgropat din nou cele trei cranii, despre care nimeni nu știa ale cui sunt.

S-a descoperit curând, prin minune dumnezeiască, al cui era unul din ele. O femeie i-a spus starețului că a văzut în vis un porumbel, care a îndrumat-o la Râmeț (de care nici nu auzise până atunci și nu știa unde se află), ca acolo să se atingă de craniul găsit cu ani în urmă, căci acela era al "Sfântului" Ghelasie și se va vindeca. Într-adevăr, săvârșindu-i-se slujba maslului și atingându-se de craniu, femeia s-a vindecat.

Cele transmise prin tradiție, ca și multe alte vindecări minunate înfăptuite după descoperirea sfințelor moaște, au fost întregite de cercetările făcute la Râmeț de un grup de specialiști, în decembrie 1978. Cu acest prilej, s-a descoperit, în biserica mănăstirii, o inscripție de mare însemnatate pentru întreaga noastră istorie națională și bisericească. Este vorba de o inscripție, în limba slavonă, pe un al doilea strat de zugrăveală, care consemnează numele "arhiepiscopului" Ghelasie, al zugravului Mihul de la Crișul Alb și data de 2 iulie 1377. Din această inscripție se desprinde constatarea ca biserica era zidită cu mult înainte de anul 1377 - de vreme ce suntem în fața unui al

doilea strat de pictură -, că pictura din anul respectiv a fost realizată de un autohton cu numele specific românesc de Mihul, de loc din Crișul Alb și că tot atunci, în fruntea Bisericii ortodoxe din Transilvania se găsea arhiepiscopul Ghelasie, primul ierarh ortodox cunoscut cu numele în această țară românească.

Acest arhiepiscop nu putea fi altul decât călugărul Ghelasie, pe care poporul l-a cinstit ca "sfânt", poate încă din timpul vieții, și care se alătură celorlalți sfinți cunoscuți și necunoscuți, care îl veghează.

O ISTORIE A ORTODOXIEI ROMÂNEȘTI

Bisericile rupestre din România (II)

Din vol. În absida altarului de *Silvia Păun*

În privința peșterilor cu intervenție antropică (intervenție umană - n. red.) și mărturii paleocreștine, Dobrogea oferă și un unicat labirintic de peste 3,2 km de galerii, în peștera de la Limanu, aflată la 7 km Vest de Mangalia, numită și peștera

Caracicola. Mai ales primul sector, de la intrare, unde 2/3 din suprafața peșterii este amenajată, ilustrează un efort imens de escavare, evacuare, consolidare și asigurare de aerisiri, necesare unei locuiri în momentele de restriște la care a fost supusă vechea cetate Callatis, cu precădere în secolul al III-lea, odată cu primele năvăliri așle migratorilor.

Tot în primul sector sunt prezente și două încăperi sacre (de circa 3x6m și înalte de 2,4m), care se termină cu câte o absidă ovoidală cu masă de piatră în ea (de 1,80x0,80m și înaltă de 0.90m) ce îndeplinesc rolul de altar, iar în patru pereți laterali, având niște nișe pentru opaițe. Pe lângă multele reprezentări parietale (pe perete - n. red.), încă din epoca metalelor, ca simboluri solare sau figuri umane,

animale, păsări (unele forme de factură dacică), Prof. Vasile Boroneanț identifică motive cru-ciforme paleocreștine și până la cele bizan-tine, ca și ceramică romană (de

sec.III). În stânca de lângă intrare, apar săpate nișe, anume pentru icoane, aspect care explică și numirea locală de Peștera de la Icoane.

Biserica rupestră are însă în Dobrogea un reprezentant aparte, de talie europeană, în complexul monahal excavat în creta dealului de la Basarabi Murfatlar. Acesta concentrează o încărcătură foarte mare de mărturii ale credinței creștine (și mai vechi) în circa 350 de incizii parietale, cu deosebită valoare artistică și de mesaj, ca și prin harul croielii arhitecturale a celor șase bisericuțe de tip cappadocian.

Oprindu-ne numai la aceste trei exemple din Dobrogea, vom trece în Moldova, la un alt loc de reculegere, cum este, la Putna, Chilia lui Daniil Sihastrul, duhovnicul domnitorului Moldovei, Ștefan cel Mare. Peștera cuprinde o încăpere de 2,41 x 2,25m, având fereastră și pat din piatră și, în continuare, o cameră absidată ce are 1,89 x 2,25m, cu fereastră, oconiță și o poliță frontală din piatră. Ambele ferestre

sunt orientate spre răsăritul echinoxial, stânca peșterii fiind degajată spre Est. Panta dealului face ca intrarea peșterii să fie plasată peste spațiul rezultat dedesubt, în care tradiția arată că Daniil Sihastrul își adăpostea calul.

În Banat, la Vărădia, este o bisericuță similară cu cea de la Putna, escavată într-o stâncă izolată. Aceasta făcea parte din Sihăstriile Munților Banatului ce au reprezentat refugiul și pentru romanitatea sud-dunăreană, mai ales în secolul VII, din cauza marii migrații a slavilor. (*Va urma*)

Mult și puțin

Sfântul Nicolae Velimirovici

Cine nu este mulțumit cu un bun mic, acela crede într-un bun mai mare și caută bunul mai mare.

Cine nu se mulțumește cu un bun mai mare, acela crede în bunul cel mai mare și caută bunul cel mai mare.

Însă cine nu se mulțumește cu bunul cel mai mare, acela nu mai crede în nici un bun și nici nu caută vreun bun.

Cine nu se mulțumește cu o stare morală scăzută, acela crede într-o stare morală înaltă și caută starea morală înaltă.

Cine nu se mulțumește cu o stare morală înaltă, acela crede într-o stare morală mai înaltă și caută starea morală cea mai înaltă.

Însă cine nu se mulțumește cu cea mai înaltă stare morală, acela nu mai crede în nici o stare morală și nici nu caută vreo stare morală.

Cine nu se mulțumește cu fața luminată a adevărului, acela crede în fața mai luminată a adevărului și caută fața mai luminată a adevărului.

Cine nu se mulțumește cu fața mai luminată a adevărului, acela crede în fața cea mai luminată a adevărului și caută fața cea mai luminată a adevărului.

Însă cine nu se mulțumește cu fața cea mai luminată a adevărului, acela nu mai crede în nici un adevăr și nici nu caută vreun adevăr.

Așa se explică de ce, printre creștinii care au primit credința creștină, există adeseori mai mulți amoralii și ateii decât printre necreștinii care nu au avut totul și nu au pierdut totul.

Iertarea, neputința și politica

Paul Ghițu

În această vară fierbinte cuprinsă între două campanii electorale, tot omul se îndreaptă spre viitor cu gândul la cele ce au trecut și socotește, privind la felul în care s-au respectat promisiunile, cum să aleagă ca să scape de minciună.

Că minciună gogonată este să faci promisiuni fără acoperire, știind bine și de la bun început că nu pot fi respectate, nici acum, nici mai încolo. Uite-așa s-a ajuns ca o neputință a omului mai puțin socotit, care vorbește tot timpul vrute și nevrute, înflorind sau fâgăduind, să fie perfecționată și adaptată necesităților momentului și ridicată la rangul de strategie electorală. Și-apoi dacă minciuna este modelul, toată lumea îl urmează, făcându-se frate cu dracul până să treacă puntea. Atunci ce să ne mai tot mirăm că lucrurile merg prost și că nu putem avea încredere în nimeni.

Tot omul e mincinos, spune psalmistul și așa este, dar cui ajută? Căci păgubitul pierde ceva material, aici, dar cel ce îl păgubește prin minciună pierde și aici (onoarea și cuvântul) și dincolo: mântuirea.

Dar să nu deznădăduim și să nu devenim cârtitori ca fariseii. Să nu-i judecăm pe toți pe care îi vedem fâgăduind ceva după vorba lor, ci după fapte. Iar faptele se află. Trebuie să căutăm să aflăm faptele celor care încă nu ne-au mințit, încă nu ne-au dezamăgit, pentru a înțelege dacă o vor face sau nu. Poate că se vor găsi unii care să împlinească într-adevăr ceea ce promet după modelul pe care ni l-a dat Domnul. Căci fariseii auzind pe Hristos spunând slăbănogului „*îndrăznește, fiule, păcatele tale sunt iertate!*” L-au judecat în inimile lor și „*unii dintre cârturari ziceau întru sine: acesta bulește?*” știind că numai Dumnezeu poate ierta păcatele și nevoind să accepte că Domnul era Dumnezeu.

Și apoi cum să arăți iertarea păcatelor, fiind un lucru nevăzut? Așa a ales Domnul un lucru văzut tot așa de dificil „*căci ce este mai lesne a zice: păcatele tale sunt iertate, sau a zice: scoală-te și umblă?*” și a demonstrat că face ceea ce spune, vindecându-l pe slăbănog.

Așa cum Domnul a întărit cu fapta ceea ce a spus, să facă și cei care astăzi vor să fie domni, în orice funcții ar fi ei. Cei care au dovedit că nu pot, în mod repetat, să lase loc celor care vor să arate că pot, cu ajutorul lui Dumnezeu. Așa ne vor face să înțelegem că se căiesc de relele ce le-au făcut mințind și-i vom ierta și noi, după modelul lui Hristos cel lesne iertător.

Să ne rugăm, cum ne învață Biserica, pentru cei ce stau în fruntea țării, ca și aceștia să iubească

Iubirea de mărire

Dacă aprinzi toate virtuțile din tine ca lumânările mari, vei săvârși un bine; însă dacă în acest timp vei păstra și iubirea de mărire, aceasta va stinge toate lumânările aprinse, ca și un vânt puternic. Se poate că tu vei hotărî să aprinzi din nou lumânările dar te asigur că vântul le va stinge din nou.

De aceea, oprește mai întâi vântul!

Sfântul Nicolae Velimirovici

adevărul și dreptatea, să caute mai întâi binele aproapelui, al poporului adică, iar pentru cei ce au greșit, să-i ierte și să-i vindece de slăbănogea și neputința lor ce le vine din minciună și prea mare egoism.

Așa, cu ajutorul lui Dumnezeu, nădăjdum ca și oamenii, după vorba „cum e sluga și stăpânul” (și reciproc), având în frunte modele de moralitate, să-și schimbe inima și purtările, fiindcă nu putem să nu vedem că cei puțini sunt aleși din cei mulți și dacă cei mulți sunt răi, cei aleși dintre ei vor fi la fel. Dacă atâția ani fără Dumnezeu au adus atâta rău, să ne aducem aminte de perioadele de glorie ale acestui neam și să înțelegem că orice am face trebuie să nu fie *nimic fără Dumnezeu*. Iar credința în Dumnezeu să nu fie de fațadă electorală ci adevărată, vădită prin fapte.

PRO ȘI CONTRA

Vine Apocalipsa?

Diac. Andrei Kuraev

De pildă, Mântuitorul spune: "Și se va propovădui această Evanghelie a împărăției în toată lumea spre mărturie la toate neamurile; și atunci va veni sfârșitul" (Mt. 24, 14). S-a adevărit acest cuvânt al Mântuitorului? Numai ecumeniștii pot da un răspuns afirmativ. În tâlcuire protestantă sau catolică, Evanghelia a fost, într-adevăr, răspândită în întreaga lume. Dar oare a spus Hristos aceste cuvinte despre protestanți, iar nu despre ortodocși? Eu presupun că Evanghelia a fost scrisă pentru creștinii ortodocși. Așadar, sfârșitul istoriei trebuie să fie precedat de o propovăduire mondială a ortodoxiei, iar nu a sectarismului. Și iată cum, paradoxal, lenevia misionară a ortodocșilor duce la prelungirea istoriei lumii. Nu, nu este o "suceală" a minții mele. La începutul secolului al XX-lea, subiectul a fost dezbătut în corespondența dintre episcopul Nikolai al Japoniei și arhiepiscopul Nikon (Rojdestvenski). Exact aceasta era concluzia cu care sfântul Nikolai îl liniștea pe vlădica Nikon (în scrisoarea din 10 noiembrie 1909):

- "Tare m-am întristat, citind partea sumbră a scrisorii dumneavoastră: *Nori amenințatori ard deasupra*

sărmanei Rusii. Nu fără temeii, mulți cred că sfârșitul lumii este aproape s.a.m.d. Cugetările ce au urmat însă au făcut ca amărăciunea să mi se mai domolească. În toiul luptei soldatul vede sânge, mult sânge. Dar nu are dreptate dacă spune: *Nu există nimic altceva decât sânge, nu mai exista pace, lumea se prabușește!* Va aflați chiar în centrul războiului izbucnit, chiar dumneavoastră sunteți rănit. Cum se poate să nu suferiți? Cum să nu vă sângereze inima? Cum să vă retineți strigătul de durere? Dar aruncați o privire asupra istoriei mondiale de la Adam încoace: au existat cândva vremuri perfect liniștite? Lumea precreștina se asfixia într-atât în întunecimea adâncă a răului, încât oamenii cei mai buni de atunci alegeau suicidul, ca pe cea din urmă mângâiere. Iar imediat ce pe pământ a strălucit lumina cerească și oamenilor li s-a dat cupa mângâierii, cei care au intrat în acest șuvoi de lumină și au primit cupa, vazând întunecimea din afară care-i înconjură, sufereau atât de mult, încât socoteau că trăiau în vremurile cele de pe urmă. Aduceți-vă aminte cum Sfantul Apostol Pavel îi convingea pe Tesaloniceni să nu se grăbească a se îndoi de Venirea Domnului, întrucât, deși nelegiuirea se săvârșește deja pe ascuns, încă nu e vremea sfârșitului. Dar când va fi? *Și se va propovădui această Evanghelie a împărăției în toată lumea spre mărturie la toate neamurile; și atunci va veni sfârșitul.* Ce poate fi mai clar și mai sigur, dar și mai liniștitor decât această indicație? Încă mai mult de jumătate din limbile pământului nu au auzit Evanghelia împărăției. Iar cele care au auzit-o și-au însușit-o, oare, cum se cuvine? Oare în popoarele europene Evanghelia a pătruns până în străfundul inimii oamenilor? Nu, ea se află încă la suprafața sufletului lor. Deoarece popoarele Occidentului ascultă Evanghelia, rămânând întunecate de răstălmăcirile catolicismului și ale protestantismului. Rusia ascultă luminoasa Evanghelie având încă mintea neluminată, necoptă, ignoranța și inima lipsită de profunzime. Oare de aceea S-a coborât Dumnezeu pe pământ și le-a dat El însuși oamenilor învățătura, ca în scurta vreme aceasta să apară în chipul întunecat al catolicismului și al protestantismului, iar acolo unde strălucește în lumina ei deplină doar puțini să fie luminați și transfigurați de ea până-n străfundurile inimii și ale minții? Oare mulțimea de sfinți ai Bisericii Ortodoxe mergea în această lumină numai după

chemarea inimii, fără să-și dea seama clar de comoara pe care o deține? Viața fiecărui om și, cu atât mai mult, a fiecărui popor și, neîndoielnic, a întregii omeniri parcurge perioade stabilite de Ziditor. La ce vârstă se află acum omenirea, din momentul nașterii ei întru noua viață? Desigur că încă într-una tânără! Pentru un organism atât de mare, doua mii de ani sunt o perioadă cu totul neînsemnată. Vor mai trece multe milenii, până când adevărata învățătura a lui Hristos și harul cel de viață dătător al Sfântului Duh vor pătrunde în toate mădularele acestui organism, până când toate popoarele și, în sânul lor, fiecare persoană în parte își vor însuși învățătura lui Hristos și vor primi lucrarea harică a acesteia: dreptatea lui Dumnezeu o cere. Adevărul lui Hristos și harul Sfântului Duh trebuie să pătrundă în omenire cu toată puterea lor și să-și desăvârșească toată lucrarea. Abia atunci va începe vârsta matură a omenirii: acest măreț organism se va ridica în toată

splendoarea sa și va face atâtea fapte bune, pe cât este în măsură firea omenească făcută de Dumnezeu Ziditorul și însământată de Dumnezeu Mântuitorul. Încă profeții din vechime au înaintevăzut și au zugrăvit în culori încântătoare aceste timpuri, când *"nu vor exista căi necurate și oamenii nu vor rătăci, nu va fi leu ori altă fiară sălbatică, iar lupii și mieii vor paște împreună"*; atunci *"va fi o singură turmă și un singur păstor"*, după prea doritul cuvânt al însuși Adevărului

întrupat. Omenirea mai are foarte mult de mers până la această culme! Iar apoi, ea va merge în jos și va cobori la asemenea abisuri ale răului, pe care nici înainte de Potop nu le cunoscuse; puterile de viață ale luminii și binelui se vor stinge aproape complet în omenirea secătuită - și atunci, și nu mai devreme decât atunci, va veni sfârșitul lumii. Iată gândurile care mi-au liniștit inima, răvășita de scrisoarea dumneavoastră. Ele sunt ale mele, într-o măsură nu mai mare cât ale dumneavoastră. Fie ca ele să se reverse din mintea în inima dumneavoastră, ca să devină o ușurare atât pentru durerea dumneavoastră sufletească, pe care o împărtășesc din plin și pe care cu siguranță ca aș fi simțit-o și eu la fel de acut, dacă nu m-aș fi aflat la o oarecare distanță de câmpul luptei."

(Va urma)

Coaliția Orientală (II)

Alexandru Horia

Cupola de aur

Schisma de la 1054, petrecută în sânul creștinismului, a împărțit Europa în două formule istorice: cea răsăriteană și cea occidentală. Îndrăznesc să spun că, de la această dată, Ortodoxia s-a orientat mai mult către vecinul oriental (accentuez acest joc de cuvinte) decât spre fratele catolic. Frația de religie cu apusul creștin devenise una rece și convențională, umbrită mereu de acea sentință de excomunicare împotriva patriarhului Mihai Cerularie pe care a semnat-o papa Leon IX. Din acest motiv, izbucneau conflicte paternaliste precum episodul binecunoscut care a avut loc în 1761 când armatele austro-ungare conduse de generalul Bukov au tras cu tunul în zidurile mănăstirilor ortodoxe din Ardeal. Interesant e că frații noștri catolici s-au comportat mult mai aspru cu noi decât cu invadatorii islamici. Armatele turcești, surprinzător, au respectat credința noastră ortodoxă, precum și noi, la rândul nostru, am respectat religia Coranului și nu am organizat cruciade împotriva semilunei precum au făcut catolicii.

După cucerirea Constantinopolului de către turci, s-a dezvoltat “colaboraționismul” între grecii Fanarului și Poarta Otomană. Creștinii din Trapezunt se înrudeau cu suzeranii lor musulmani. “Au existat mulți greci printre scribii și arhitecții sultanului, ba chiar și printre generalii și amiralii săi” afirmă Neagu Djuvara. Nu întâmplător, puterea otomană a autorizat reinstalarea patriarhului Constantinopolului chiar în oraș. Oare administratorii Romei catolice ar fi admis o astfel de vecinătate pe propriul teren? Cu siguranță că nu. Se vede treaba că oamenii lui Allah nu erau de loc stânjeniți de coabitarea cu mărturisitorii lui Iisus. Ba, se pare, că din contră. Găzduirea patriarhului ortodox în inima Islamului a însemnat nu numai o strategie politică, precum afirmă majoritatea istoricilor, ci și un semn de prețuire spirituală, mai mult chiar, mi se pare că e un legământ bazat pe litera Coranului care recunoaște sacralitatea lui Hristos.

Din păcare, s-a creat în noi un soi de stereotip în ce privește înțelegerea istoriei: vedem curenții de suprafață dar nu-i sesizăm pe cei de adâncime. Aceștia din urmă pot acționa – paradoxal –

în sens contrar. Istoria Constantinopolului este derutantă, sinuoasă, e o istorie care trebuie citită în subtext. Cupola Sfintei Sofii a slujit, de-a lungul veacurilor, pe creștini și pe islamici, ea este paradigma orientală pe care aș denumi-o “cupola de aur” a Răsăritului. Mă bazez și pe afirmația lui Baldwin Smith care spune, apelând la documente, că primele mari moschee din Siria au împrumutat cupola bisericilor bizantine. Trebuie să ne dea de gândit această similitudine.

Neamurile răsăritene au o tradiție comună, un “weltanschauung”, există în această parte a lumii o predispoziție, am spune cosmică, spre contemplare. În secolul IV, Basilus Magnus descria pacea metafizică a Orientului: “blândețea nopților Asiei Minor, în care stelele, flori eterne ale cerului, înalță spiritul oamenilor de la cele văzute la cele nevăzute”. Atunci când spui Orient simți parcă un parfum enigmatic, persuasiv. Un parfum în care trebuie să deosebim mireasma sfințeniei de mirosul plăcerilor. Balsamurile pe care Harun al Rașid le dăruia împăratului Nikefor aveau mirosul senzual al grădinilor orientale. În schimb, uleiurile sfinte folosite de creștini răspândeau parfumul vieții monastice. Orientul este un teritoriu misterios a cărui compoziție trebuie analizată și “olfactiv” pentru că se află la confluența dinre două spiritualități puternice “odorizate”. Pe de o parte creștinismul răsăritean aduce aerul binemirositor al trăirii în

Duh, pe de altă parte lumea lui Allah ne ademenește cu parfumul grădinilor înmiresmate căci, spune Coranul: “Dumnezeu a făcut pământul cu ierburi mirositoare”. Se zice că una din minunile săvârșite de profetul Mahomed a fost aceea că din sudoarea lui au răsărit trandafiri. Parfumul acestora are, în lumea arabă, o semnificație sacră dar și senzuală totodată. Mahomed a instaurat o religie a senzualității supusă însă canoanelor. Legenda mai zice că profetul a avut multe concubine cu care a trăit voluptățile iubirii. Iată ipostaza “licențioasă” a misterului oriental, alternativa castității creștine pe care o propovăduiește Hristos. (Va urma)

Capcana mândriei

Când patimile nu mai lucrează, apare mândria, fie pentru că s-au ascuns pricinile patimilor, fie pentru că dracii s-au depărtat de noi în chip viclean.

Sf. Maxim Mărturisitorul

Obiceiuri de Rusalii

Duminica Mare, care încheie Ciclul Pascal, cunoscută și sub denumirea de Pogorârea Sfântului Duh, se suprapune peste sărbătoarea populară a Rusalilor. În tradiția populară, Rusalile sunt niște ființe fantastice, malefice, asemănătoare ielelor, care umblă prin văzduh începând cu ziua

de Strat de Rusalii (miercuri, a 25-a zi după Paști) și provoacă mult rău oamenilor: îi pocesc, îi schimonosesc și îi înnebunesc pe toți cei care nu le respectă zilele. De aceea, femeile nu lucrau nimic în toate miercurile care se derulau de la Stratul de Rusalii până la Duminica Mare. Pentru a apăra gospodaria de invazia acestor spirite, în sâmbătă Rusalilor, oamenii obișnuiesc și astăzi, în virtutea tradiției, să arboreze la porți, în foișoare, pe ganguri sau la intrările în case, ramuri verzi de tei, plantă considerată a avea proprietăți apotropaice.

Moșii de vară, ținuți în sâmbăta Rusalilor, sunt unul dintre cele mai importante momente ale cultului morților. Înainte, se credea că sufletele morților, după ce au părăsit mormintele în Joia Mare și au zburat slobode timp de 50 de zile, se întorc în lumea subterană în sâmbăta Rusalilor. Pentru ca această reîntoarcere să se desfășoare fără incidente, oamenii săvârșeau rituri de înduplecare și de îmbunare a spiritelor morților: împodobeau gospodăriile și mormintele cu ramuri de tei și făceau pomeni fastuoase, practici ce s-au păstrat până astăzi în satele bucovinene.

De Rusalii se dau de pomană vase de lut sau de porțelan, câni, străchini și vase de lemn (cofe, cofaiele), împodobite cu flori și umplute cu lapte, vin sau apă. În unele sate bucovinene, Moșii de vară încep încă în dimineața sâmbetei de Rusalii, când pomenile amintite mai sus se trimit pe la casele vecinilor. Dar ritualul de pomenire are loc mai ales în cimitire, unde mormintele sunt curățate și împodobite din timp, iar lumânările ard întreaga perioadă în care se desfășoară ceremonialul de pomenire. Împăcarea sufletelor morților și întoarcerea lor fără incidente în morminte depinde de bogăția ofrandelor (pomenilor) și de

respectarea ritualului. În aceste zile, la porțile cimitirelor, se întind mese pline cu colaci și sticle de vin împodobite cu verdeață și flori și au loc slujbe de pomenire, oficiate de preotul satului, după care acesta parcurge întregul cimitir pentru a sfinți fiecare mormânt. După încheierea ceremonialului, sătenii își dăruiesc unii altora ofrandele sfințite de către preot sau le împart săracilor.

Parte dintre ramurile de tei folosite la Rusalii sunt păstrate peste vară pentru a putea fi folosite în practicile de alungare a furtunilor și a grindinii. Altă dată, preotul și sătenii ieșeau în câmp, în ziua a doua de Rusalii, pentru a sfinți apa și a stropi câmpul, crezându-se că, astfel, nu va bate grindina.

Duminica Mare a asimilat și elemente specifice renovării timpului. Acum se deschidea sezonul culegerii plantelor de leac ce se considerau a fi contaminate, până la aceasta dată, de către Rusalii.

Legat de Rusalii este și faimosul joc al Călușarilor, dans ritual cunoscut ca remediul pentru vindecarea celui care, pentru că a privit dansul ielelor, și-a pierdut mințile. Dansul trebuia să

îndepărteze vraja picurată peste cel sedus și să pună pe fugă ielele.

Prostia

În orice om, chiar dacă el este înțelept, se află și multă prostie – uneori prostie respingătoare. Totdeauna păzește-te, omule, de tine însuși, de propria ta prostie: această neasemuit de mare prostie este păcatul, de la care vine toată vătămarea și pierzania.

Sfântul Ioan de Kronstadt

PROGRAMUL LITURGIC

Duminica și în zilele de sărbătoare se oficiază:

8:30 Utrenia

10:00 Sfânta Liturghie

Sâmbătă:

8:00 Utrenia, Sfânta Liturghie și Pomenirea morților

17:00 Vecernie

Vineri:

8:30 Sfințirea apei, Utrenia, Sfânta Liturghie și Sfântul Maslu

17:00 Vecernie și Acatist

În ajunul sărbătorilor:

17:00 Vecernie și Acatist

Email – paulghitiu@gmail.com

Tel: 0744530615; 0728873269 Fax: 0213163685

Responsabil tipar – Pr. Ciprian MATEȘ

Coordonator – Paul GHIȚIU

Revista poate fi acum citită și pe www.sfvineri.ro

